

Paaniyuum — Labaatan iyo Labaad

31-kii Diseembar, 2023

Jeff Pippenger

2026-03-12

Tan iyo Diseembar 31, 2023, Libaaxa qabiilka Yahuudah wuxuu furayay xaqiiqooyinka nebiyadeed ee la shaabadeeyey si gaar ah oo nidaamsan. Nidaamkaas si fudud ayaa loo garan karaa marka dib loo eego maqaaladii lagu daabacay bogga internetka ee Future for America. Bilihii u dambeeyey, xaqiiqooyinkii la furay way badnaayeen, waana kuwo qoto dheer! Nidaamku ma aha mid aan kala sooc lahayn; waa mid ulajeeddo leh. Taxanuhu si cad ayuu u muujinayaa hab isdaba-joog ah oo ulajeeddo leh oo Masiixu, isaga oo ah Libaaxa qabiilka Yahuudah, uu ku fuliyo marka uu furayo farriimaha imtixaanka ugu dambeeya ee kiniisadda, dabadeedna dunida. Kitaabka Muujintii dhexdiisa, Libaaxa qabiilka Yahuudah wuxuu qaataa kitaabka lagu shaabadeeyey toddoba shaabadood, wuxuuna ka qaadaa shaabadaha mid mid—sida ay u kala horreeyaan.

Waxaa Lagu Muujin Doonaa Siday U Kala Horeeyaan

“Kadib markii toddobadan onkod ay codadkoodii ku hadleen, amarku wuxuu u yimaadaa Yooxanaa sidii uu ugu yimid Daanyeel marka laga hadlayo kitaabka yar: ‘Xidh waxyaalihii ay toddobada onkod ku hadleen.’ Kuwanu waxay la xiriiraan dhacdooyin mustaqbalka dhici doona oo lagu muujin doono siday u kala horreeyaan. Daanyeel wuxuu istaagi doonaa meeshiisa dhammaadka maalmaha. Yooxanaa wuxuu arkaa kitaabkii yaraa oo la furay. Markaas waxsii sheegyadii Daanyeel waxay helaan meeshooda ku habboon farriimaha malaa’igta koowaad, labaad, iyo saddexaad ee dunida la siinayo. Furitaanka kitaabka yaru wuxuu ahaa farriinta la xiriirta wakhtiga.”

“Buugagga Daanyeel iyo Muujintii waa isku mid. Mid waa wax sii sheegid, kan kalena waa muujin; mid waa buug la shaabadeeyey, kan kalena waa buug la furay. Yooxanaa wuxuu maqlay waxyaalihii qarsoonaa ee onkodyadu ku hadleen, laakiin waxaa lagu amray inuusan qorin.”

“Iftiinkii gaarka ahaa ee Yooxanaa la siiyey, oo lagu muujiyey toddobadii onkod, wuxuu ahaa sawirid dhacdooyin dhici lahaa intii lagu jiray farriimaha malaa’igta kowaad iyo tan labaad. Looma ay ahayn waxa ugu habboon in dadku waxyaalahan ogaadaan, waayo rumaysadkoodu si lama huraan ah waa in la tijaabiyaa. Sida uu yahay nidaamka Ilaah, runnooyinka ugu yaabka badan oo ugu horumarsan ayaa la naadin lahaa. Farriimaha malaa’igta kowaad iyo tan labaad waa in la naadiyaa, laakiin iftiin kale oo dheeraad ah lama muujinaynin ka hor inta aan farriimahani qaban hawshooda gaarka ah. Tani waxaa lagu matalayaa malaa’igta oo taagan iyadoo hal lug saaran tahay badda, kuna dhawaaqaysa dhaar aad u murugo badan in wakhti dambe jiri doonin.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

Muujintii ugu dambaysay ee “toddobada onkod” waxaa la furay dabadeed 2023, waxaana ay muujisay in “toddobada onkod” ay ka dhigan yihiin niyad-jabkii koowaad ee alfa ilaa niyad-jabkii

ugu dambeeyey ee oomega. Yooxanaa looma oggolaan inuu qeexo toddobada onkod, waayo muujintii “toddobada onkod” ma ahayn rumoobid keli ah oo taariikheed, balse waxay ahayd sawir ka bixinaya “xarriiqid dhacdooyin” ka dhacay taariikhda Millerite-ka, kuwaas oo mar kale dhici lahaa maalmaha dambe. Rumoobidda kaamilka ah waxaa la muujiyey si ay u tusaalayso taariikhda Luulyo 18, 2020 ilaa sharciga Axadda ee dhowaan imanaya. Libaaxu wuxuu furay iftiinkaas si uu ugu iftiimiyo taariikhda dhismaha macbudka boqolka iyo afar iyo afartan kun.

Taariikhda Millerite-ka, “onkodyadii toddobada ahaa” waxay u taagnaayeen muddadii 1798 ilaa 1844, markaas oo Millerite-yadu soo bandhigeen “runnooyinka ugu yaabka badan oo ugu horumarsan.” Intii ay gudanayeen hawshii loo dhiibay, Millerite-yada waa la tijaabiyey. Si buuxda uma ay garanayn farriinta ay ku dhawaaqayeen, ama taariikhda ay dhammaystirayeen. Runnooyinkii ay ku dhawaaqayeen waxay ahaayeen waxa Sister White ku qeexday “runnooyin horumarsan,” kuwaas oo aan la fahmi doonin ilaa farriimaha malaa’igta kowaad iyo tan labaad ay dhammaystaan shaqadooda.

Marka “onkodka toddobada ah” ay gaadhaan dhammaystirkooda qumman, “dhacdooyinka mustaqbalka”as waxaa matala farriimaha saddexda malaa’igood ee Muujintii afar iyo tobnaad oo lagu daray kitaabka Daanyeel. Shaqada boqolka iyo afartan iyo afarta kun, oo ay matalaan “dhacdooyinka mustaqbalka” ee “onkodka toddobada ah,” waa isku darka kitaabka Daanyeel iyo saddexda malaa’igood.

“Rabbigu wuxuu qarka u saaran yahay inuu dunida ku ciqaabo xumaanteed. Wuxuu qarka u saaran yahay inuu ururrada diimeed ku ciqaabo diidmadooda iftiinka iyo runta la siiyey. Farriinta weyn oo isu geyneysa farriimaha malaa’igta koowaad, labaad, iyo saddexaad, waa in dunida la gaadhsiyo. Tanu waa inay noqotaa culayska shaqadeenna.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 950.

Tan iyo Diseembar 31, 2023, Libaaxa qabiilka Yahuudah wuxuu daahfurayay runnooyin nebiyadeed isagoo u maraya “hab” gaar ah.

Taariikhda Millerite

“Waxaa jira kuwo hadda nool oo, markay baranayeen waxsii sheegyadii Daanyeel iyo Yooxanaa, iftiin weyn ka helay Ilaah iyagoo marayey goobtii ay waxsii sheeyo gaar ahi ku jireen hab-raacooda rumoobid. Waxay dadka u sideen farriintii wakhtiga. Runtu si cad bay u iftiintay sida qorraxda duhurkii. Dhacdooyin taariikheed, oo muujinaya rumoobidda tooska ah ee waxsii sheegyada, ayaa dadka la hor dhigay, waxaana la arkay in waxsii sheegyadu yihiin sawir-astaameed muujinaya dhacdooyinka u sii horseedaya dhammaadka taariikhda dunidan.” Selected Messages, buugga 2, 101, 102.

“Kala-dambaynta” uu Masiixu ku furfurayey farriinta Qaylada Saqda Dhexe waxay ka dhigan tahay “dhacdooyin taariikheed” oo muujinaya “dhammaystir toos ah oo wax sii sheegidda ah” kuwaas oo horseeda xidhitaanka wakhtiga nimcada. Dhammaystirka tooska ah ee wax sii sheegidda ee maalmaha dambe ma aha muujin waxsii sheeyo ku dhisan wakhti, hase yeeshee Palmoni weli wuxuu adeegsadaa tirooyin si uu u aqoonsado dhammaystirrada tooska ah ee wax sii

sheegidda. Wakhti mar dambe ma jiro, in kastoo Milleriyyintu “u sideen farriinta wakhtiga” jiilkoodii, farriinta malaa’igta saddexaad way ka xoog badan tahay “wakhti.”

“Rabbi wuxuu i tusay in farriinta malaa’igta saddexaad ay tahay inay baxdo, oo lagu dhawaaqo carruurta Rabbiga ee kala firidhsan, iyo inaan lagu xidhin waqti; waayo, waqti mar dambe marnaba intixaan ma ahaan doono. Waxaan arkay in qaar ay ku jireen kacsanaan been ah oo ka dhalanaysa wacdinta waqti; in farriinta malaa’igta saddexaad ay ka xoog weynayd inta waqti xamili karo. Waxaan arkay in farriintani ay ku taagnaan karto aasaaskeeda qudheeda, iyo inaanay waqti ugu baahnayn inuu xoojiyo, iyo inay ku socon doonto xoog weyn, oo ay shaqadeeda qaban doonto, oo lagu soo gaabin doono xaqnimo.” Experience and Views, 48.

“Kala-dambaynta” isdaba-joogga ah ee furfuridda runaha nebiyadeed waxay tilmaamaysaa taariikh horusocod ah, hase yeeshee waxay sidoo kale tilmaamaysaa koboca farriinta. “Kala-dambaynta” taariikhda la metelay, iyo weliba raadadka sida Libaaxa qabiilka Yahuudah u furfurayay farriinta tan iyo December 31, labaduba waa kuwo badbaado ahaan lagama maarmaan u ah in la fahmo. Bishii Luulyo ee 2023, cod cidlada ka yeedhaya ayaa bilaabay inuu diyaariyo jidka furfuridda December 31, 2023. Dabadeedna Libaaxa qabiilka Yahuudah wuxuu furfuray Muujintii cutubka koowaad.

Wax Kale Ma Jiraan

“Farriimaha culus ee si kala horrayn ah loogu bixiyey Muujintii waa inay kaalinta ugu horraysa ka galaan maskaxda dadka Ilaah. Wax kale looma oggola inuu dareenkeenna si buuxda u qabsado.” Testimonies, volume 8, 301, 302.

Maqaalladii bilaabmay sannadka 2023 waa inay “meesha ugu horraysa ka galaan maskaxda dadka Ilaah.”

“Wax kasta oo Ilaah taariikhda nebinnimada ku cayimay in lagu rumoobo waayihii hore waa rumoobay, wax kasta oo weli soo hadhayna waxay u rumoobi doonaan sida ay u kala horreeyaan. Daanyeel, nebiga Ilaah, meeshiisii ayuu taagan yahay. Yooxanaa meeshiisii ayuu taagan yahay. Muujintii, Libaaxa qabiilka Yahuudah wuxuu ardayda nebinnimada u furay kitaabka Daanyeel, sidaas darteedna Daanyeel meeshiisii ayuu taagan yahay. Isagu wuxuu xambaarsan yahay markhaatifurkiisii, kaas oo ah wixii Rabbigu aragti ugu muujiyey ee ku saabsan dhacdooyinka waaweyn oo culus, kuwaas oo ay tahay inaynu ogaanno innagoo taagan xadka ugu dhow ee rumoobiddooda.”

“Taariikhda iyo wax sii sheegidda, Erayga Ilaah wuxuu sawirayaa colaadda dheer ee sii socotay ee u dhexaysa runta iyo qaladka. Colaaddaasu weli way socotaa. Waxyaalihii hore u jiray mar kale ayaa la soo celin doonaa.” Selected Messages, book 2, 109.

Soddon

Farriinta Daanyeel kow iyo tobnaad aayaddeeda afartankaad waxaa la furay shaabaddedii oo si rasmi ah loo habeeyey sannadkii 1996. Soddon sannadood ka dib, taariikhda qarsoonayd ee isla aayaddaas ayaa hadda la furayaa iyada oo la xidhiidha habaynta rasmiga ah ee farriinta Qaylada Habeenbadhka, farriin ka kooban saadaal dibadeed oo la saxay oo ku saabsan Islaamka, taas oo ku

xidhan fariin gudaha ah oo la saxay oo ah Qaylada Habeenbadhka. Fariinta Qaylada Habeenbadhka waxaa lagu dhawaaqaa ka hor axdiga maalinta Axadda ee aayadda lix iyo tobnaad, waayo axdiga maalinta Axadda ayaa ah meesha albaabku kaga xidhmo masaalka.

Butros

Tani waxay Butros gelinaysaa taariikhda shaabadaynta boqol iyo afar iyo afartan kun. Butros wuxuu lahaa fariin uu kaga dhawaaqay qolka sare, iyo fariin uu kaga dhawaaqay macbudka. Fariinta qolka sare waa Qayladii Saqda Dhexe ee masaalka, fariinta macbudkuna waa qaylada weyn ee malaa'igta saddexaad. Si Butros ugu dhawaaqo fariinta qolka sare ee Qaylada Saqda Dhexe, waxaa khasab ah in fariintiisa marka hore la saxo oo loo habeeyo si rasmi ah. Saxidda iyo habaynta rasmiga ah waxaa lagu dhammeeyaa iyadoo la isu keenayo xariiqyada wax sii sheegidda ee Libaaxa qabiilka Yahuudah uu aqoonsanayay tan iyo December 31, 2023.

Hawshu hadda waa in fariinta Qaylada Saqda Dhexe si rasmi ah loo habeeyo. Habeynta rasmiga ah ee fariinta waxaa hore loogu sii muujiyey William Miller sannadkii 1831, iyo majalladda The Time of the End sannadkii 1996. Saxidda fariintii keentay niyad-jabkii ugu horreeyey ee Luulyo 18, 2020, waxaa hore loogu sii muujiyey labadaba Josiah Litch iyo Samuel Snow. Hawshii ay mid walba qabteen waxay “sababtay” “saamayntii” ka dambaysay Ogosto 11, 1840, iyo tii ka dambaysay dhaqdhaqaaqii bisha toddobaad. Sannadkii 1840 fariinta waxaa la gaadhsiiyey xarun kasta oo hawlgal adeeg ah oo dunida ku taallay, sannadkii 1844-na fariinta Qaylada Saqda Dhexe waxay ku fiday xeebaha bari ee Maraykanka sida hir baddeed xoog leh. Hawsha ragga ayaa “sababtay” “saamaynta” daadinta Ruuxa Quduuska ah. 1840 wuxuu tegey dunida oo uu matalo badda, halka 1844 uu tegey Maraykanka oo uu matalo dhulka. Astaanta 1840 waxay ahayd Masiixa oo dul taagan dhulka iyo badda ee Muujintii toban, cutubkaas qudhiisuna wuxuu qeexayaa taariikhda 1840 ilaa 1844, wuxuuna sawirayaa Masiixa oo dul taagan dhulka iyo badda.

Sanadihii 1840 iyo 1844 labadaba, sixitaanka wax sii sheegidda wuxuu ahaa sixitaan wakhtiga hore loo sii dhaqaajinayo, ilaa taariikhda saxda ah. Mid wuxuu ahaa wax sii sheegid ku saabsan Islaamka, kan kalena wuxuu ahaa wax sii sheegid ku saabsan masaalka tobanka bikradood. Mid wuxuu ahaa mid dibadda ah, midna wuxuu ahaa mid gudaha ah. Sannadka 1844 wuxuu sidoo kale ka koobnaa qalad ah faham-darro ku saabsan meesha quduuska ah. Meesha quduuska ahi ma dhulka bay ahayd, mise waxay ahayd meesha quduuska ah ee jannada ku jirta? Faham-darradu way ka sii qoto dheereyd wax ka badan qeexidda meesha quduuska ah oo keliya, waayo waxay kaloo u taagnayd imtixaan ku saabsan in naf ay Masiixa ka raaci doonto meesha quduuska ah ilaa Quduuska ugu Quduusan.

“Waxaan arkay Aabbaha oo carshiga ka kacaya, dabadeedna gaadhifaraski ololaya ku gelaya meesha ugu quduusan ee xijaabka gudihiisa ah, oo halkaas fadhiisanaya. Markaasaa Ciise carshiga ka kacay, badidii kuwii sujuudsanaa ayaana la kacday Isaga. Anigu ma aanan arag hal fallaar oo iftiin ah oo Ciise uga gudubtay dadkii faraha badnaa ee aan digtoonaanta lahayn ka dib markii uu kacay, waxaana looga tegey gudcur buuxa. Kuwii la kacay markii Ciise kacay, indhahooda waxay ku hayeen Isaga intuu carshiga ka tegayay oo uu in yar dibadda u hoggaaminayay. Dabadeed gacantiisii midig buu kor u taagay, waxaana maqalnay codkiisii

macaanaa oo leh, ‘Halkan ku suga; waxaan u tegayaa Aabbahay inaan boqortooyada ka helo; dharkiinna aan wasakh lahayn ka dhiga, oo wakhti yar dabadeed ayaan arooska ka soo noqon doonaa oo idin qaadan doonaa xaggayga.’ Markaas gaadhifaras daruureed, oo giraangirihiisu ahaayeen sida dab ololaya, malaa’iguna ku wareegsan yihiin, ayaa yimid meeshii Ciise joogay. Wuxuu fuulay gaadhifaraska, waxaana loo qaaday meesha ugu quduusan, halkaas oo Aabbuhu fadhiyey. Halkaas waxaan ku arkay Ciise, wadaad sare oo weyn, oo Aabbaha hortiisa taagan. Darafka maradiisa waxaa ku yiil jalas iyo rummaan, jalas iyo rummaan. Kuwii Ciise la kacay waxay rumaysadkooda u diri jireen Isaga meesha ugu quduusan, oo waxay ku tukan jireen, ‘Aabbahayow, Ruuxaaga na sii.’ Markaas Ciise ayuu ku neefin jiray Ruuxa Quduuska ah. Neeftaas dhexdeeda waxaa ku jiray iftiin, xoog, iyo jacayl badan, farxad, iyo nabad.”

“Waxaan u jeestay inaan eego kooxdii weli ku sujuudnayd carshiga hortiisa; ma ay garanayn in Ciise ka tegey. Shayddaan wuxuu u muuqday inuu ag joogo carshiga, isaga oo isku dayaya inuu sii wado shaqada Ilaah. Waxaan arkay iyaga oo kor u eegaya carshiga, oo tukanaya, ‘Aabbow, na sii Ruuxaaga.’ Markaas Shayddaan wuxuu ku neefin lahaa saameyn aan quduus ahayn; dhexdeeda waxaa ku jiray iftiin iyo xoog badan, laakiin ma jirin jacayl macaan, farxad, iyo nabad. Ujeeddada Shayddaanku waxay ahayd inuu ku hayo iyaga khiyaano, iyo inuu dib u soo jiido oo khiyaaneeyo carruurta Ilaah.” Early Writings, 55, 56.

Quduuska waxaa loo aqoonsaday inuu yahay “furaha” sharxaya dhammaan isfaham-waagyadii ka dhashay faham-qaldanaantii quduuska. Wuxuu ahaa “furaha” sharxay niyad-jabkii. Maalmaha ugu dambeeya, “furuhu” waa niyad-jabka, kaas oo sharxaya faham-qaldanaanta macbudka.

Laga bilaabo Oktoobar 22, 1844, “wakhti dambe ma jiro,” oo haddaba qaladkii niyad-jabkii Luulyo 18, 2020 waa in la saxo, hase yeeshee ma aha dhinaca wakhtiga, waayo wakhti dambe ma jiro.

Markaasaa malaa’igtii aan arkay oo badda iyo dhulka dul taagan ayaa gacantiisii samada u taagtay, oo waxay ku dhaaratay Kii weligiis iyo weligiis nool, kan abuuray samada iyo waxa ku jira, iyo dhulka iyo waxa ku jira, iyo badda iyo waxa ku jira, in wakhti dambe aanu jiri doonin; laakiin maalmaha codka malaa’igta toddobaad, markay bilaabi doonto inay buunankeeda afuufto, qarsoodiga Ilaah waa la dhammaystiri doonaa, siduu ugu wacdiyey addoommadiisa nebiyada. Muujintii 10:5–7.

Goobta waxsii sheegidda ay waajib tahay in la saxo waa Nashville, Tennessee, goobtaasna lama beddeli karo, waayo waxaa aqoonsaday ma aha Future for America, balse Ellen White, Ruuxa Waxsii Sheegidduna marna ma fashilmo.

“Markii aan joogay Nashville, waxaan la hadlayay dadka, habeenkiina waxaa jiray kubbad dab ah oo aad u weyn oo toos samada uga timid oo ku degtay Nashville. Olol ayaa ka baxayay kubbaddaas sidii fallaadho oo kale; guryo baa baabba’ayay; guryo baa gariirayay oo dumayay. Qaar ka mid ah dadkeenna ayaa halkaas taagnaa. ‘Waa sidaan filaynay oo kale,’ ayay yidhaahdeen, ‘arrintan waan filaynay.’ Kuwo kalena gacmahooday isku qalloocinayeen xanuun daran awgiis, oo Ilaah ugu qaylinayeen naxariis. ‘Waad ogayd,’ ayay yidhaahdeen, ‘waad ogayd in tan ay soo socotay, oo weligaa hal eray nooma aadan odhan si aad nooga digto!’ Waxay u ekaayeen sidii inay ku dhowaadeen inay jeexjeexaan, markay ka fikireen in

aanay weligood u sheegin ama aanay digniin haba yaraatee siin.” Manuscript 188, 1905.

Arrinta gudaha ah ee kubbadaha dabka ee ku soo degaya Nashville waa in ay caddaynayso in Adventism-ka toddobaad-maalinle ee La'odikiya uu ogaa farriinta digniinta Nashville, hase yeeshee uu aamusey. Tani waa barta taariikhda nebiyadeed ee “ceepta” ama “farxadda” farriinta Qayladii Habeen-dhexe lagu muujiyo. Tani waa barta ay kuwa noqonaya calanka bilaabaan in kor loo qaado, iyaga oo si kala soocan uga muuqda kuwa markaas la ceebeeyo by kuwa dunida ku jira ee ka cadhooday oo ka xanaaqay in Adventism-ka toddobaad-maalinle ee La'odikiya uusan bixin digniinta Nashville. Isla kala-soociddan nebiyadeed ayaa lagu matalay Buur Karmel dhexdeeda u dhaxaysay Eliiyaah iyo nebiyadii Bacal, iyo taariikhda malaa'igta labaad ee taariikhda Millerite-ka, markii Protestant-kii isu beddelay Protestant murtad ah oo bilaabay doorkiisii nebiga beenta ah, isagoo noqday gabdhihii Rooma. Sannadkii 1989, geeskii siyaasadeed isaga oo adeegsanaya Reagan wuxuu sameeyey isla waxaas oo kale, kaliya Reagan ma uusan noqon gabdhihii Rooma, ee wuxuu noqday Axaab iyo Kloofis kii koowaad, gacaladii Rooma.

“Muuqaal baa la ii soo bandhigay. Waxay ahayd habeenkii ka hor Sabtida. Waa markaas markii muuqaalkaas la ii soo bandhigay. Waxaan daaqadda ka fiiriyey, waxaana jiray kubbad dab ah oo aad u weyn oo samada ka timid, waxayna ku dhacday meeshii ay ka dhisayeen dhismayaal tiirar leh, gaar ahaan tiirarka ayaa la ii tusay. Waxaana u ekaa sidii in kubbadu si toos ah ugu timid dhismaha oo ay burburisay, markaasay arkeen inay kala farcamayso, kala farcamayso, sii weynaamayso, waxayna bilaabeen inay ooyaan oo barooran oo barooran, oo gacmaha isku maroojiyaan; waxaana mooday in qaar ka mid ah dadkeennii ay halkaas ag taagnaayeen, iyagoo leh, ‘Hagaag, tani waa wixii aynu filaynay; tani waa wixii aynu ka hadalnay; tani waa wixii aynu ka hadalnay.’ ‘Waad ogayd?’ ayay dadkii yidhaahdeen. ‘Waad ogayd, oo weligaa noogama aydan sheegin?’ Waxaan mooday inuu wejigooda ka muuqday murugo aad u daran, murugo aad u daran oo muuqaalkooda ka buuxday.” Manuscript 152; 1904.

Niyad-jabkii dhacay 18-ka Luulyo, 2020 waa “furaha” lagu garto macbudka ay tahay in kor loo qaado sida calan. Kala-duwanaanshaha labada dabaqadood ee Adventist-yada waa mawduuc weyn oo ku jira waxsii sheegidda Kitaabka Quduuska ah. Yeremyaah wuu diiday inuu ku biiro “shirka kuwa quudhsada,” kaniisadaha Simurna iyo Filadelfiyana labadaba waxaa loo barbardhigay sunagogga Shaydaanka, kuwaas oo ku andacoonayay inay Yuhuud yihiin, laakiin aan ahayn. Kala-duwanaanshaha u dhexeeya labada dabaqadood ee Adventist-yada isu qirta waxaa lagu muujiyey habraaca ay adeegsadaan si ay Kitaabka Quduuska ah u bartaan. Waa kala-duwanaanshaha u dhexeeya waxbarashada runta ah iyo “waxbarashada sare ee sidaas loogu yeedho,” sida ay Sister White ugu yeedho.

Nashville waxaa loo yaqaan “Athens-ta Koonfureed,” dhismaha ugu caansan ee Nashville ku metela Giriiguna waa Parthenon-ka ku yaal Centennial Park, kaas oo la dhisay sannadkii 1897 isagoo ah nuqul cabbirkiisu buuxo oo laga sameeyey Parthenon-kii Giriigga hore. Waxaa loo dhisay in lagu xuso boqol-guuradii ka soo wareegtay markii Tennessee ay ku biirtay dawladnimada sannadkii 1796, waxaana loogu talagalay in la dumiyo dabbaaldegga ka dib. Hase ahaatee, dhulkii waxaa loo beddelay beer dadweyne sannadkii 1903, Parthenon-kana si joogto ah ayaa dib loogu

dhisay laga bilaabo 1920 ilaa 1931.

Magaca “Parthenon” waxa uu ka soo jeedaa erayga Giriigga ah ee parthénos, oo macnihiisu yahay “bikro” ama “gabar,” isaga oo tilmaamaya Athena xagga ay ku tahay ilaahadda aan la taaban, ee xigmadda leh oo dagaalyahanka ah, ee xigmadda, xeeladda, fanka, farsamada gacanta, iyo ilbaxnimada. Waxaa la dhisay intii u dhexeysay 447–432 BC dusha Acropolis ee Athens, waxaana ku jiray taallo aad u weyn oo chryselephantine ah (dahab iyo fool-maroodi) oo Athena ah, taas oo uu sameeyey farshaxan-yahanka Phidias—taas oo asal ahaan u adeegaysay sidii “gurigeeda” ama hoygeeda rabbaaniga ah, halkaas oo la rumaysnaa in ay joogto.

Nidaamka waxbarasho ee Reer Galbeedka oo xoogga saaraya aqoon ballaadhan, baaritaan naqdiyaysan, diyaarinta waajibaadka muwaadinnimo, iyo qaab-dhismeedka farshaxannada xorta ah, waxa uu asal ahaan si qoto dheer ugu xidhan yahay falsafaddii iyo dhaqammadii Giriiggii hore. Haddii aanay jiri lahayn Akadeemiyaddii Plato, Lyceum-kii Aristotle, ama paideia-dii Ateenay, dugsiga casriga ah sida aynu maanta u naqaan wuxuu yeelan lahaa muuqaal aad uga duwan.

Sannadkii 1904, Dugsiga Madison waxaa la aasaasay sagaal mayl meel ka baxsan Nashville. Ellen White waxay ka mid ahayd xubnihii aasaasiga ahaa ee guddiga Dugsiga Madison ee asalka ahaa (si rasmi ah loogu yiqiin Nashville Agricultural and Normal Institute, dabadeedna loo yaqaanay Madison College). Waxay ka adeegtay xubinnimada aasaasiga ah ee guddiga agaasimayaasha tan iyo bilowgii sannadkii 1904. Waxay ku sii jirtay guddiga ilaa qiyaastii 1914 (sannadka ka hor dhimashadeeda ee 1915).

Kani waxay ahayd kulliyaddii ama guddigii hay’adeed ee keliya ee ay abid oggolaatay inay ku biirto ama ka adeegto. Waxay si ula kac ah isu koobtay jagooyinka noocaas ah ee rasmiga ah ee ururrada kale ee Adventist-ka, hase yeeshee waxay ka reebtay Madison sababta oo ah waafaqsanaantiisa la-talinteedii waxbarasho (is-taageerid, ku salaysnaan beer-falasho, tababar diiradda saaraya hawl-galnimada, oo xoogga saaraya Kitaabka Quduuska ah, shaqada gacanta, iyo diyaarinta wax-ku-oolka ah ee adeegga Koonfurta iyo meelo ka sii shisheeya). Farriimihii Nashville ee ka yimid Sister White waxay yimaadeen 1904 iyo 1905, isla muddadii uu Dugsiga Madison bilaabmayay, isla markaana bandhiggii Parthenon loo beddelayay dhisme joogto ah oo yaal beerta joogtada ah. Astaanta waxbarashada Giriigga iyo waxbarashada samada oo labaduba billowgooda calaamadeynaya isla muddadaas gaaban, taas oo ahayd isla muddadii la bixiyey aragtiyaddii kubbadaha dabka ee Nashville.

“Xalay waxaa hortayda la ii soo bandhigay muuqaal. Waxaa laga yaabaa inaanan weligay dareemin xorriyad aan ku muujiyo dhammaantiis, laakiin wax yar ayaan muujin doonaa.

“Waxay ii muuqatay in kubbad dab oo aad u weyn ay ku soo degtay dunida oo ay burburisay guryo waaweyn. Meelba meel ayaa waxaa ka kacayay qaylada, ‘Sayidku wuu yimid! Sayidku wuu yimid!’ Kuwo badan diyaar uma ay ahayn inay la kulmaan, laakiin kuwo yar ayaa lahaa, ‘Rabbiga ammaana!’”

“Maxaad Rabbiga u ammaanaysaan?” ayay weydiyeen kuwii ku soo socotay halaag kedis ahi.

“Waayo, hadda waxaannu aragnaa wixii annu raadinaynay.”

“Haddaad rumaysnaaydeen in waxyaalahan ay imanayaan, maxaad noogu sheegi weydeen?’ ayaa ahayd jawaabtii naxdinta lahayd. ‘Waxba kama aynaan ogayn waxyaalahan. Maxaad nooga tagteen jaahilnimo? Marar badan iyo marar badan ayaad na aragteen; maxaad noogu soo dhowaan weydeen oo noogu sheegi weydeen xukunka imanaya, iyo in ay tahay inaan Ilaah u adeegno, si aynaan u halligmin? Hadda waannu luminay!’” Manuscript 102, 1904.

Macnaha farriimaha Nashville waxa juqraafi ahaan lagu meeleeeyey goob ruuxi ah oo ah waxbarasho run ah ama been ah. Waa waxbarasho naf u diyaarinaysa inay noqoto muwaaddin samada ama dhulka. Ma jirto wax tixraac ah oo ku saabsan Islaamka oo ku jira riyoooyinka Nashville ee Sister White, haddaba maxay noqon lahayd sababta caddaynaysa in Islaamka lagu xidho riyada kubbadaha dabka ee Nashville? Sidee bay sixitaanka farriinta Nashville ee 2020 ula jaanqaadi lahayd hawshii Josiah Litch iyo Samuel Snow? Sixitaannadoodu waxa la sameeyey markii ay garteen in isla caddayntii horseedday saadaashii ugu horraysay ay ahayd caddayntii dhidibada u aastay saadaasha la saxay.

Caddaynta Islaamka waxaa la aasaasay waqti dheer ka hor intaan lala xiriiirin farriinta digniinta ee Nashville. Farriinta Islaamku si toos ah ayay ugu xiran tahay farriinta malaa’igta saddexaad. Xaqiiqadan waxaa lagu muujiyey markhaatiyo badan oo Kitaabka Quduuska ah ku jira. Digniinta malaa’igta saddexaad waxay matalaysaa digniin ku saabsan calaamadda awoodda boqorka woqooyi, halka digniinta Islaamka ay ku matalan tahay digniinta carruurta bari.

Laakiin warar xagga bari ka imanaya iyo xagga woqooyi ka imanaya ayaa isaga dhibi doona; sidaas daraaddeed wuxuu bixi doonaa isagoo cadho weyn leh si uu u halligo, oo uu gebi ahaanba u baabi’iyo kuwa badan. Daanyeel 11:44.

Malaa’igta saddexaad wuxuu taariikhda soo galay Oktoobar 22, 1844, markii buunka toddobaad bilaabay inuu dhawaaqo. Buunka toddobaad sidoo kale waa hoogga saddexaad ee Islaamka. Kacdoonkii 1863 wuxuu aamusiyey dhawaaqa buunka toddobaad ilaa 9/11, markaas oo malaa’igta saddexaad ku soo degtay Muujintii cutubka siddeed iyo tobnaad, markii dhismayaashii waaweynaa ee New York lagu soo riday taabashada xoogga Ilaah.

9/11 waxa ay ahayd alfa ama bilowgii wakhtiga shaabadaynta, kaas oo ku dhammaanaya omega ama dhammaadka shaabadaynta boqol iyo afartan iyo afarta kun marka uu yimaado dhawaan sharciga Axadda.

9/11 waa alfa ee wakhtiga imtixaanka sanamka bahalka ee Maraykanka, kaas oo ku dhammaada omega ee wakhtiga imtixaanka sanamka bahalka ee Maraykanka, taas oo dhacda marka calaamadda bahalka laga dhaqangeliyo Maraykanka.

9/11 waa alfa ama bilowga xukunka kuwa nool ee ku soo degaya bahalka dhulka, oo ay ku jiraan geesihisa Jamhuuriga iyo Borotestaanka, kaas oo ku dhammaanaya sharciga Axadda ee dhowaan imanaya.

9/11 waa alfa-da “maalinta diyaarinta Rabbiga,” taas oo ku dhammaata imtixaanka ku saabsan maalinta Sabtida Rabbiga.

9/11 waa alfa-dhigista macbudka, taas oo uu matalo dhagaxa aasaaska, waxaana ay dhammaataa marka omega, oo ah dhagaxa madaxa, lagu dul saaro macbudka.

9/11 waa alfa ee hoogga saddexaad ee ka jira Maraykanka, kaas oo ku dhammaada dhulgariirka Muujintii kow iyo tobnaad, kaas oo ah sharciga Axadda ee soo dhow. Dhulgariirkaas waxaa si dhakhso ah u yimaada hoogga saddexaad. Taariikhda kubbadaha dabka ee Nashville waxay ka horraysaa xidhitaanka wakhtiga nimcada ee sharciga Axadda, in kasta oo ay jirto ku dhawaaqista kuwa xukuma Adventistayaasha La'odikiya iyagoo leh, "Hadda waannu luminay."

Buugga Yoo'eel iyo rumoobiddiisii Bentekoste waxay soo bandhigayaan doodda fariinta Qaylada Habeenbarka, marka koox aan fahmi karin korodhka aqoonta ay ku eedeeyaan kuwa fahmaya inay sakhraansan yihiin. Is-hor-taagga sakhraamiinta Efrayim iyo kuwa xigmadda leh waa mawduuc si joogto ah looga hadlo Erayga nebinimo ee Ilaah. Mid ka mid ah qodobbada runta ayaa ah in fariintu tahay fariin laba-tallaabo ah, sida uu Butros ku muujiyey qolka sare dabadeedna macbudka. Waxa lagu metelaa xukunka ka bilaabma guriga Ilaah dabadeedna ay ku xigaan kuwa ka baxsan guriga Ilaah. Hannaanka xukunka waxa kaloo lagu metelaa labada cod ee Muujintii siddeed iyo tobnaad, halka codka koowaad uu yahay 9/11 ilaa sharciga Axadda, dabadeedna codka labaad ee aayadda afraad uu calaamadiyo sharciga Axadda. Kala soocidda fariinta nebinimo ee runta ah iyo tan beenta ah ee roobka dambe waxa kaloo lagu muujiyey Eliyaah, kaas oo Malaakii ku aqoonsanayo inuu soo noqonayo wax yar ka hor xidhitaanka wakhtiga nimcada.

Astaamaha kuwa xigmadda leh iyo kuwa nacaska ah ee Buur Karmel ku yaallay waxay ahaayeen "Eliyaah kii xigmadda lahaa" iyo nebiyadii nacaska ahaa ee Bacal. Eliyaah waa Butros, nebiyadii Bacalna waa sakhraamiintii Efrayim. Markii sakhraamiinta nacaska ah lagu muujiyo inay yihiin nebiyada beenta ah ee Bacal, iyada oo loo marayo daadinta dabka; markaasaa dadku ugu dambayntii ka jawaabaan in, "Rabbigu isagu waa Ilaah." Adventistayaasha toddobaadka toddobaad ee La'odikiya waxaa sidaas oo kale loo muujinayaa, marka saadaasha Nashville ay rumoowdo. Kuwii ka baxsan Adventism-ka ee markaas loo toosiyo daacadla'aanta kuwa nacaska ah waxaa la hoos geeyaa qancin, laakiin wakhtigooda imtixaanku weli ma xidhmin. Tusaalaha muujinta bikradaha xigmadda leh iyo kuwa nacaska ah ee uu matalo farriinta digniinta Nashville waa astaan jid ah oo ku jirta rumoobidda ugu dambaysa ee kaamilka ah ee masaalka tobanka bikradood.

Niyad-jabkii dhacay 18-ka Luulyo, 2020 wuxuu qeexayaa farriinta ay tahay in la saxo, iyo muujinta kuwa ku jira Adventism-ka ee saliidda haysta, iyo kuwa aan haysan. Kuwa ka maqnaa farriinta saliidda ee Nashville ka digaysa ayaa markaas loo barbar dhigayaa kuwa saliidda leh. Labada qaybood ee ama haysta ama aan haysan saliidda farriinta ka mid ah, qayb baa soo martay niyad-jab uu matalay niyad-jabkii ugu horreeyey ee taariikhda Millerites, qaybta kalena waayo-aragnimadaas ma leh. Niyad-jabka ay Millerites-ku tusaaleeyeen la'aantiis, ma jiro sixitaan lagu sameeyo wax sii-sheegid guul-darraysatay. Xaqiiqda ah in wax sii-sheegiddii Nashville ee 2020 ay aqoonsanaysay Islaamka waxay waafaqsan tahay qayb ka mid ah farriin guul-darraysatay oo u baahan in la saxo.

Caddayn arrintan u ah waxaa laga helayaa xaqiiqda ah in taariikhda ay kubbadaha dabka ee Nashville yimaaddaan aanay ku koobnayn oo keliya inay waafaqsan tahay taariikhdiisii niyad-jabkii

kowaad ee Millerites-ka iyo sixiddii farriinta ee ka dambaysay, balse sidoo kale ay ka dhacdo gudahooda taariikh bilaabmaysa imaatinka malaa'igta saddexaad 9/11, taas oo calaamadaynaysa imaatinka Islaamka ee hoogga saddexaad, isla markaana Islaamkaasu mar kale si nebinnimo ah ugu yimaaddo dhulgariirka sharciga Axadda ee Muujintii kow iyo tobnaad. In Islaamka lagu hayo farriinta iyada oo aanay jirin tixraac toos ah oo ay Sister White ku samaysay Islaamka iyo digniinta Nashville waxay ku dhisan tahay mawduuca taariikhda, kaas oo ah Islaam.

Qodobkii boqol iyo saddex iyo kontonaad ee taxanaha cinwaankiisu yahay Kitaabka Daanyeel, waxaan ku aqoonsannay in, iyadoo la waafajinayo markhaatiga Balcaam iyo dameerka, Islaamku, oo uu dameerku matalo, uu yeelan doono saddex is-dhexgal oo waaweyn oo uu la yeesho Maraykanka taariikhda 9/11 ilaa sharciga Axadda. Waxaan aqoonsannay 9/11 inuu ahaa kii koowaad, ka dibna Oktoobar 7, 2022 inuu ahaa kii labaad. Waxaannu xusnay in weerarkii kowaad uu ku dhacay dalka quruxda badan ee ruuxiga ah, halka weerarkii labaadna uu ku dhacay dalka quruxda badan ee suuggaaneed ee Israa'iil, iyo in weerarka saddexaad uu noqon doono weerarka dhaca xilliga dhulgariirka ee sharciga Axadda. Waxaannu tilmaannay in taariikhda Balcaam ee heerkan nebinnimo ay xambaarsanayd saxeexa runta, waayo weerarkii kowaad iyo kii u dambeeyeyba waxay ku dhaceen dalka quruxda badan ee ruuxiga ah, halka weerarka dhexe uu ku dhacay dalka quruxda badan ee suuggaaneed, kaas oo calaamad u ah fallaagowga. Hadda waxaan aragnaa in garaacid afraad oo calaamadisa bilowga farriinta Qaylada Saqda Dhexe ay ka dhici doonto dalka quruxda badan ee ruuxiga ah marka kubbadaha dabka ee Nashville ay rumoobaan. Tani waxay ka dhigan tahay in garaacidii labaad ee Balcaam iyo dameerkiisu ay labanlaab tahay, iyadoo tan koowaad ee labada garaacid ay ku dhacayso dalka quruxda badan ee suuggaaneed, tan labaadna ay ku dhacayso dalka quruxda badan ee ruuxiga ah.

Maqaalku wuxuu soo bandhigay run aan dhammaystirnayn, taas oo Libaaxa qabiilka Yahuudah uu hadda u muujiyey markhaati kale oo ku saabsan xidhiidhka nebiyadeed ee Islaamku la leeyahay kubbadaha dabka ee Nashville. Dood kale oo lagu taageerayo ku-xidhnaanshaha Islaamka iyo kubbadaha dabka ayaa laga helayaa xariiqyada dib-u-habaynta ee taariikhda quduuska ah. Dhaqdhaqaaq kasta oo dib-u-habayn ahi wuxuu leeyahay mawduuc u gaar ah oo ku baahsan dhaqdhaqaaqa dib-u-habaynta oo dhan. Dhaqdhaqaaqii dib-u-habaynta ee Muuse, wuxuu ku saabsanaa gelitaanka axdi lala galo dad la doortay. Xariiqda dib-u-habaynta ee Masiixana, waxay ku saabsaneyd Masiixa. Xariiqda dib-u-habaynta ee Daa'uud, waxay ku saabsaneyd Tobanka Amar iyo meesha quduuska ah. Milleriyiintana, mawduucu wuxuu ahaa wakhtiga nebiyadeed, waayo Milleriyiintu waxay sideen "farriinta wakhtiga." Markii malaa'igta saddexaad ay timid 9/11, mawduuca xariiqda dib-u-habaynta ee boqol iyo afartan iyo afarta kun waxaa lagu aqoonsaday inuu yahay Islaamka hoogga saddexaad, carruurta bari, dameerka waxsii-sheegista Kitaabka Quduuska ah, fardaha dagaalka ee Muujintii sagaal, dabaysha bari, ayaxa, iyo ka cadhaysiinta quruumaha.

Dhulgariirkii Muujintii kow iyo tobnaad ku xusan wuxuu astaan u yahay Islaamka hoogga saddexaad, isla mar ahaantaana wuxuu metelaa gunaanadka farriinta Qaylada Saqda-dhexe. Qaylada Saqda-dhexe waxaa loo sii tusay gelitaankii guusha lahaa ee Masiixu ku galay Yerusaaalem, kaas oo ku billowday sii-dayntii dameerka. Bilowgii Qaylada Saqda-dhexe ee

taariikhda Millerite-ka wuxuu ahaa imaatinkii Samuel Snow oo faras saaran shirkii teendhada ee Exeter. Bilowga muddada Qaylada Saqda-dhexe waxaa lagu calaamadeeyey astaamo Islaam. Waxaa jira marag badan oo xaqiijinaya in farriintii la saxo ee Luulyo 18, 2020 ay ku jirto Islaam ahaan qayb ka mid ah farriinta digniinta. Ma jiro taariikh la cayimay, laakiin kubbadaha dabka ee Nashville waxay aqoonsanayaan muranka “khamri cusub” ee maalmaha dambe, sidaas darteed kubbadaha dabka ee Nashville waxaa ku jira Islaam, laakiin maxaa ku saabsan aqoonsiga kubbadaha dabka inay yihiin hub nukliyeer?

Farriintu waa in ay sii haysataa magacaabista Islaamka inuu yahay ka soo horjeedka weerarka, taas oo ku salaysan markhaatiyo badan. Khaladka wakhti-go’ aaminta ee u baahan in la saxo waxaa tusaale u ah labadaba 1840 iyo 1844. Wakhti mar dambe qayb kama aha inuu noqdo farriinta nebiyadeed, in kastoo tirooyinku weli yihiin. Khaladka uu matalayey fahamkii khaldan ee quduuska ah waa in isaguna la xalliyaa, laakiin ka hor intaan la xallin oo lagu darin farriinta la saxay, waa in la aqoonsadaa khaladka uu fahamkaas khaldan ee quduuska ahi tusaale u ahaa. Maxay fahamkaas khaldan ee quduuska ahi u taagnaa digniintii Nashville ee July 18?

Waxaan ku doodayaa in jawaabaha laga helayo iftiinka tan iyo dhammaadkii 2023 la sii furfurayay. Saddexda xariiq ee isbarbar socda oo ka kooban kow iyo toban cutub, kana bilaabma cutubka kow iyo tobnaad kuna dhammaada cutubka laba iyo labaatanaad ee Bilowgii, Matayos, iyo Muujintii, waa cusboonaysiinta axdiga Ilaah la galay boqol iyo afartan iyo afar kun. Ma diidnaa deeqdiisa naxariista innagoo u dhaqmaya sidii aynaan maqlin yeedhistiisa, mise ma sujuudnaa oo ku dhawaaqnaa xooggeenna aadmiga ah, “wax kasta oo uu amro, waan samayn doonaa?” Mise ma u oggolaanna Ruuxa Quduuska ah inuu sharcigiisa ku qoro qalbiyadeenna iyo maskaxdeenna?

Jawaabaha waxa kaloo laga helayaa furfuridda Daanyeel cutubka laba iyo tobnaad ee saddexda aayadood ee waqtiga u soo bandhigaya sidii farriimaha malaa’igta koowaad, labaad, iyo saddexaad. Saddexdaas aayadood waxay kaloo calaamadinayaan Diseembar 31, 2023 ee aayadda toddobaad, Luulyo 18, 2020 ee aayadda laba iyo tobnaad, dabadeedna 1989 ilaa xeerka Axadda iyo ilaa xidhitaanka wakhtiga nimcadu socoto waxaa lagu matalay aayadda kow iyo tobnaad. Saddexdaas run, ee ku jira saddexdaas aayadood, waxay ku yaalliin isla qaybta Qorniinka ee lagu dejiyey habka saddex-geesoodka ah ee tijaabada oo had iyo goor dhaca marka waxsii-sheegid la furfuro!

Masiixu si fudud uma furin imtixaanka saddex-geesoodka ah ee Daanyeel 12, laakiin waxa uu sidoo kale imtixaannadaas u aqoonsaday imtixaan aasaasi ah, oo ay ka dambeeyaan imtixaan macbudka ah, ka dibna imtixaan kala-sooc ah. Waxa kale oo uu sii caddeeyey in imtixaanka aasaasigu uu billowday Diseembar 31, 2023, isla markaana uu ku salaysnaa imtixaankii aasaasiga ahaa ee dhaqdhaqaaqii Millerite-ka, sida uu uga dhigan yahay kan Masiixa ka gees ah oo ah astaanta dejisa aragtida dibadda.

Markaas ayuu dabadeed aqoonsaday imtixaankii labaad, kaas oo ah imtixaanka macbudka, inuu ka muuqdo aragtiddii Daanyeel ee Masiixa ee macbudka ku jirta cutubka tobnaad. Imtixaankaas hadda wuu socdaa. Furfuridda Daanyeel laba iyo tobnaad ee taariikhaha 1989, Luulyo 18, 2020, Diseembar 31, 2023, iyo sharciga Axadda waxa ku jira aragtida Rooma iyo aragtida Masiixa.

Labada aragtiba waxa lagu soo bandhigay isla aragtida qudheeda ee laga helo furfuridda cutubka laba iyo tobnaad. Saddexda cutub waa hal aragti, waxaana aragtida Masiixu tahay imtixaanka macbudka ee cutubka tobnaad, aragtida kan Masiixa ka geesta ahi waa imtixaanka aasaaska ee cutubka kow iyo tobnaad, halka calaamadaha jidka ee boqolka afartan iyo afarta kun ee cutubka laba iyo tobnaad ay metelaan imtixaanka saddexaad iyo kan lagu kala saaro, halkaas oo nacasyada laga sooco kuwa xigmadda leh, iyadoo qaar badani la nadiifiyo, la caddeeyo, oo la tijaabiyo.

Imtixaanka macbudku wuxuu furay iftiinkii Laawiyiintii labaatanaad iyo saddex, kaas oo ahaa iftiinkii sanduuqa axdiga, kaas oo ah iftiinka alfa ee Sabtida maalinta toddobaad iyo iftiinka omega ee Sabtida sannadka toddobaad. Iftiinka Sabtiyada alfa iyo omega wuxuu aqoonsanayaa iftiinka jidh-qaadashada. Iftiinkaasu wuxuu aqoonsanayaa Ilaah oo qaatay jidh bini'aadan ah ujeeddada dib-u-soo-celinta isku-darka Ilaahnimada iyo bini'aadannimada, kaas oo ah shaqadii Masiixu bilaabay Oktoobar 22, 1844; shaqada uu hadda ku soo gabagabaynayo xukunka kuwa nool.

Iftiinka Laawiyiintii saddex iyo labaatanaad waxay isu keentay iidihi gu'ga ee alfa iyo iidihi dayrta ee oomega si ay u soo saarto taariikhda qudheeda ee laga bilaabo Diseembar 31, 2023 ilaa xidhitaanka wakhtiga tijaabada aadanaha. Gudaha xariiqda, imtixaanka aasaasiga ah waxaa lagu calaamadeeyey inuu yimaaddo Diseembar 31, 2023, imtixaanka macbudkana waxaa lagu aqoonsaday inuu bilaabmo sannadka 2025, kaas oo sii soconaya ilaa imtixaanka litmus-ka ee iidda buunanka. Codka cidlada ka yeedhaya ee bilaabmay Luulyo 2023 waxaa lagu calaamadeeyey iidda kibista aan khamiirka lahayn oo dhammaatay shan maalmood ka dib astaan-jidka saddex qaybood. Dabadeedna waxaa xigay muddo soddon maalmood ah, taas oo ay raacday astaan-jid saddex qaybood ah oo ay haddana raacday shan maalmood, sidaasna ku muujinaysa saddexda tallaabo ee injiilka weligiis ah. Astaanta-jidka alfa ee saddex qaybood oo ay raacday shan maalmood oo ah malaa'igta kowaad, soddonka maalmood oo ah malaa'igta labaad, iyo astaanta-jidka oomega ee saddex qaybood oo ay raacday shan maalmood ilaa sharciga Axadda ee Bentakostiga waa malaa'igta saddexaad.

Masiixu wuxuu kaloo furay iftiinka Laawiyiintii saddex iyo labaatanaad, isaga oo dhisaya sanduuqi axdiga ee macbudka xilligii imtixaanka. Farriinta ama malaa'igta Sabtida maalinta toddobaad ee dhinaca sanduuqa ka mid ah, iyo malaa'igta Sabtida sannadka toddobaad ee dhinaca kale ee sanduuqa, waxay u taagan yihiin kerubiimta daboolka ah ee ku fiirinaya sanduuqa gudahiisa. Taariikhda shaabadaynta boqol iyo afar iyo afartan kun, iftiinka labanlaabka ah ee labadaas malaa'igood wuxuu u taagan yahay Sabtida maalinta toddobaad iyo caqiidada jidhqaadashada; waxayna metelaan mawduuc la baran doono weligiis iyo weligiiba.

Dabcan, haddii aadan awoodin inaad toddobada jeer u aragto inay yihiin astaanta yubileega, Bayaankii Xoraynta ee ruuxiga ahaa ee 1863, markaas ma arki doontid in waxsii sheegyadii alfa iyo omeega ee William Miller ay ahaayeen toddobada jeer iyo laba kun iyo saddex boqol oo maalmood. Awood la'aanta in la arko muhiimadda labadaas waxsii sheegidood ee wakhtiga ee isku xidhan waxay ka horjoogsanaysaa aqoonsi kasta oo ah in 1798 ay ka dhigan tahay toddobada jeer, iyo in 1844 ay ka dhigan tahay laba kun iyo saddex boqol oo maalmood. Iyadoo aqoontaasi maqan tahay, waxay noqon lahayd ku dhowaad wax aan suurtagal ahayn in la arko in marka Laawiyiintii 23 la isu keeno sadarba sadar, iyadoo laba iyo labaatanka aayadood ee ugu horreeya

ee soo bandhigaya iidaha guga la barbar dhigayo laba iyo labaatanka aayadood ee ugu dambeeya ee iidaha dayrta; in sadarku ka bilaabmo Sabtida maalinta toddobaad oo ay metelayso 1844, iyo in Sabtida ku dhammaata sadarka afartan iyo afarta aayadood ay tahay Sabtida dalka oo ay metelayso 1798.

Awood la'aanta lagu arki kari waayo xidhiidhka ka dhexeeya labada Sabti waxay metelaysaa awood la'aanta lagu arki kari waayo in toddobada jeer ee 1798 ay tahay aadanaha, halka laba kun iyo saddex boqol oo maalmood ee 1844 ay tahay Ilaahnimada. Indho-la'aan intaas le'eg awgeed, waxay u ekaan lahayd wax ku dhow aan suurtagal ahayn in la garto in iftiinka alfa ee Sabtida maalinta toddobaad iyo iftiinka omega ee caqiidada jidh-qaadashada ay tilmaamayaan shaqada Masiixa ee isku-darka Ilaahnimadiisa iyo aadanaha dhacay ee dadka. Shaqada Masiixa ee isku-darka Ilaahnimadiisa iyo aadanahanaga waa shaqada isku-darka 1798 iyo 1844, waayo 1798 waxay metelaysaa jidhka bani'aadamka, halka 1844 ay metelayso Ilaahnimada.

Aadanaha waxaa lagu abuuray ekaanta Ilaah, iyagoo leh dabecad sare iyo dabecad hoose. Dabecadda sare ee aadanaha waa jidh ahaaneed oo dembi loo iibiyey. Masiixu wuxuu nafta soo noqotay siiyaa maankiisa isla daqiiqadda soo noqoshada, waayo soo noqoshadu waa meesha xaq-yeeliddu ka dhacdo, xaq-yeeliduna waa in la xaq ka dhigo. Dabecadda hoose si kedis ah looma soo furan karo, ballanqaadka injiilka ee dabecadda hoosena waa in aynu helmo jidh ammaanmay marka Masiixu soo noqdo. Dabecadda sare waa maanka, dabecadda hoosena waa jidhka. Dabecadda sare waa waxsii sheegidda toddobada waqti oo ku dhammaatay Oktoobar 22, 1844, Maalinta Kafaaraggudka, markii buunka toddobaad iyo buunka yubileyduba ay labaduba bilaabeen inay dhawaaqaan. Toddobada waqti ee dabecadda hoose waxay ku dhammaadeen 1798, waayo lama cusboonaysiin karo ilaa Imaatinka Labaad ee Masiixa.

Toddobadii goor ee 1798, toddobadii goor ee 1844, iyo laba kun iyo saddex boqol oo sannadood ee 1844 waxay matalaan hawsha Masiixa ee bilaabatay Oktoobar 22, 1844. Hawshaasu waxay ahayd in Ilaahnimadiisa lagu daro bini-aadannimada, laakiin markii macbudka ka kooban bini-aadannimo iyo Ilaahnimoba la doonayey in la mideeyo 1844, 1798 laguma darin, waayo waxay matalaysaa barxadda quruumaha.

Tijaabada macbudka waxa ku jira cabbiridda macbudka, oo horaantii taariikhda furfuristii shaabbadaha ee bilaabatay 2023, furfuristii toddobada onkod waxay aqoonsatay taariikhda niyad-jabkii kowaad ilaa niyad-jabkii weynaa inay tahay muujintii ugu dambaysay oo kaamilka ah ee taariikhda ay metelaan toddobada onkod, taas oo waxyigu leeyahay waxay metelaan dhacdooyinkii dhacay intii lagu jiray taariikhda malaa'igta kowaad iyo tan labaad, iyo weliba dhacdooyin mustaqbalka ah oo lagu muujin doono siday u kala horreeyaan. Oofinta kaamilka ah waxaa lagu dhex dhigay qaab-dhismeedka runta oo ahayd mid ka mid ah muujinnadii ugu horreeyay ee yimid 2023. Niyad-jabkii bilowga wuxuu matalay niyad-jabka omega, dhexdana waxaa yiil kullankii xerada Exeter halkaas oo kuwa caqliga leh iyo kuwa nacasyada ah lagu kala saaray iyadoo lagu salaynayo "saliidda" farriinta.

Macbudkii reer Miller waxaa laga dhisay niyad-jab ilaa niyad-jab, sidaas darteedna waxaa lagu aqoonsanayaa in macbudka boqolka iyo afartan iyo afarta kun laga dhisayo Luulyo 18, 2020 ilaa

sharciga Axadda ee dhowaan imanaya, halkaas oo albaabku ku xidhmo masaalka, sidii uu ugu xidhmay Oktoobar 22, 1844. Taariikhda ay matalaan toddobada onkod waa isla taariikhda lagu matalay iftiinka Daanyeel laba iyo tobnaad. Iftiinka kun iyo laba boqol iyo sagaashanka maalmood ee Daanyeel laba iyo tobnaad wuxuu si toos ah ugu xidhmayaa muddada soddonka sano ah ee lagu matalay aayadda kow iyo tobnaad. Waxa kale oo uu ku xidhanyahay soddonka sannadood ee lagu kala soocay wakiilkii ugu horreeyey ee axdiga lala galay dad la doortay iyo nebiga la kiciyey si uu u aqoonsado isbeddelka xiriirka axdiga ee Israa'iilkii muuqda una gudbay Israa'iilka ruuxiga ah. Soddonka maalmood ee dhexda ku yaal qaab-dhismeedka Laawiyiintii laba iyo labaatanaad iyo saddexaad waa isla soddonka sannadood ee tallaabada koowaad ee axdigii saddex-geesoodka ahaa ee Ibraahim la galay Ilaah. Soddonka sannadood ee 508 ilaa 538 ee aayadda kow iyo tobnaad waa astaan wadaadnimada boqolka iyo afartan iyo afarta kun.

Soddonka maalmood ee ku jira qaab-dhismeedka Laawiyiintii cutubka laba iyo labaatanaad waa qayb ka mid ah afartanka maalmood ee Masiixu fool ka fool xertiisii wax ugu barayay ilaa uu samada u kacay. Soddonku waa astaan wadaaddada ah oo bilaabi jiray adeegooda markay gaadhaan soddon sannadood. Soddonka sannadood ee ka bilaabma 508 ilaa 538 waxay tilmaamayaan gudubkii Roomaankii jaahiliga ahaa uu ugu gudbay Roomaankii baadariga, sidaas darteedna waxay tilmaamayaan gudubka wadaadnimada La'odikiya ee boqol iyo afar iyo afartanka kun una gudubtay wadaadnimada Filadelfiya ee boqol iyo afar iyo afartanka kun. Gudubkani wuxuu ku dhacaa saddex tallaabo sida ay u matalaan 508 markii "maalinlaha" la qaaday, amarkii Justinian ee 533, oo ay xigto sharciga Axadda ee 538, markaas oo gudubkaasi la dhammaystiray.

Soddonkaas sannadood waxay astaan u yihiin muddada ka bilaabmaysa 1989 ilaa sharciga Axadda, markaas oo dadka Filadelfiya ee Ilaah shaabadeeyey, ay sidii macbudkiisa kor loogu qaadi doono in dunida oo dhammu aragto. Markaas dunidu waxay kala xukumi doontaa Masiixa, kaas oo ay dadkiisu matalaan, kuwaas oo Masiixa kula fadhiya meelaha jannada oo sidaas darteed ku jira macbudka Ilaah; iyo ninka dembiga, oo ku fadhiya macbudka Ilaah isaga oo isu muujinaya inuu Ilaah yahay. Marka sharciga Axadda ee dhowaan iman doona uu yimaado, shaqaalihii saacadda kow iyo tobnaad, kuwaas oo sidoo kale ah dadkii badnaa, waxaa la hor keeni doonaa imtixaan aasaasi ah. Sabtida maalinta toddobaad ma Sabtida Ilaah baa, mise maalinta qorraxdu ma Sabtida Ilaah baa?

"Markaasna muuqaal kale ayaa hortiisa soo maray. Waxaa loo muujiyey hawshii Shayddaanku ku hoggaaminayey Yuhuudda inay Masiixa diidaan, iyadoo sheeganaya inay maamuusayaan sharciga Aabbihiis. Haatan wuxuu arkay dunida Masiixiyiinta oo ku jirta khiyaano la mid ah, iyadoo ku andacoonaya inay Masiixa aqbaleen halka ay diidayaan sharciga Ilaah. Wuxuu wadaaddadii iyo waayeelladii ka maqlay qayladii waallida lahayd, 'Ka fogeeya Isaga!' 'Iskutallaabta ku qodob, iskutallaabta ku qodob!' oo haatanna wuxuu ka maqlay macallimiin magaca Masiixiyiin sheeganaya qaylada ah, 'Sharciga fogeeya!' Wuxuu arkay Sabbatka oo cagaha lagu tumanayo, iyo nidaam been-abuur ah oo meeshiisii laga taagay. Haddana Muuse waxaa ka buuxsamay yaab iyo argagax. Sidee bay kuwa Masiixa rumaysan ay u diidi karaan sharciga codkiisa qudhiisu kaga hadlay buurta quduuska ah? Sidee bay cid kasta oo Ilaah ka cabsataa u dhinac dhigi kartaa sharciga ah aasaaska dowladnimadiisa samada iyo dhulka? Farxad ayuu Muuse ku arkay in sharciga Ilaah weli la maamuusayo oo la sarraysiinayo ay

sameynayaan kuwo yar oo aammin ah. Wuxuu arkay halgankii weynaa ee ugu dambeeyey oo awoodaha dhulku ku doonayaan inay ku baabbi'iyaan kuwa xajiya sharciga Ilaah. Wuxuu sii eegay wakhtiga Ilaah kici doono si uu dadka dhulka deggan ugu ciqaabo xumaantooda, oo kuwa magiciisa ka cabsadayna la dabooli doono oo la qarín doono maalinta cadhadiisa. Wuxuu maqlay axdiga nabadda ee Ilaah la leeyahay kuwa sharcigiisa xajiyey, markii uu codkiisa ka yeedhinayo rugtiisa quduuska ah oo samooyinka iyo dhulkuba gariirayaan. Wuxuu arkay imaatinka labaad ee Masiixa ee ammaanta leh, kuwii dhintay oo xaqa ahaa oo loo sara kiciyey nolol aan dhimanayn, iyo quduusiinta nool oo la beddelayo iyagoon dhimasho arag, oo dhammaantood si wadajir ah heeso farxad leh ugu koraya Magaalada Ilaah.” Patriarchs and Prophets, 476.

Dadkii badnaa, kuwaas oo ah quruumo iyo shaqaalihii saacadda keliya, waxaa lagu tijaabiyaa imtixaan aasaasi ah, kaas oo isla markiiba ay raacdo imtixaan macbud. Ma macbudka aadanaha ee Rooma oo leh ninkii dembiga ayaa noqon doona dhagaxa ama cammuudda aad rumaysadkaaga ku dul dhisataan? Mise waa macbudka jidh-qaadashada, kaas oo ah Ilaahnimo iyo dadnimo isu tegay, kaas oo ah macbudka boqol iyo afar iyo afartan kun oo Butros ugu yeedho “guri ruuxi ah?” Xilligaas tijaabada ee aasaaska iyo macbudka, silcintu waxay dhammaystiri doontaa imtixaanka lagu kala garto ee tallaabada saddexaad, dabadeedna wakhtiga nimcada aadanaha wuu xidhmi doonaa.

Libaaxa qabiilka Yahuudah ayaa hadda buuxinaya taariikhda qarsoon ee aayadda afartanka, oo wuxuu soo kordhiyey iftiin ka sii badan isaga oo wata saddexda waxsii sheeg ee laba boqol iyo kontonka sannadood ah ee Kuros, Neero, iyo Trump; taasna wuxuu sameeyey isla wakhtigii uu adkeeyey hawsha ku dhawaaqidada farriintii la saxay ee Nashville. Xarriiqda Neero waxay bixisaa qaab-dhismeedka taagidda kama dambaysta ah ee suuradda bahalka ee Maraykanka, dabadeedna dunida. Xarriiqda Kuros ee 457 BC waxay aqoonsanaysaa taariikhda u dhexaysa Raphia iyo Panium, taariikhda u dhexaysa Dagaalka Yukrayn iyo Dagaalkii Dunida ee Saddexaad oo bilaabma marka Panium la midoobo Actium sharciyada Axadda ee dhowaan imanaya. Xarriiqda Trump-na waxay dhammaanaysaa sannadkan 4-ta Luulyo.

Nero waa astaan cadaadis; kiniisadda Simurna waxay tilmaamaysaa taariikhda sii socota ilaa cadaadisku ku dhammaado 250 sano dabadeed kiniisadda Bergamos iyo tanaasul. Xariiqu wuxuu tilmaamayaa dhisidda sanamka, sidaas darteedna wuxuu la jaanqaadayaa taariikhda marka sawirka Masiixa laga taagayo macbudkiisa. “Amarka” waa barta bilowga ah ee horseedda sharciga Axadda ee ugu horreeya, kaas oo ay ku xigto albaabka xiran ee kala-qaybsanaanta u dhexeysa bari iyo galbeed, kuwa caqliga leh iyo kuwa nacasyada ah, sarreenka iyo haramaha, iyo kuwa badbaaday ama kuwa lumay. “Amarka” xilliga bilaaba waa isla “amarka” bilaaba isla muddada imtixaanka ee dunida. Sidaas darteed “amarku” waa kii ugu horreeyey iyo kii ugu dambeeyey. Calamad kasta oo jidka ka mid ah oo ku taal xariiqda toddoba iyo tobanka sano ee Nero waxay tilmaamaysaa cadaadiska sii kordhaya ee qalalaasaha sharciga Axadda, kaas oo ku bilaabma “amar,” wax u dhigma amar fulineed oo madaxweyne soo saaro.

Saddexda amar ee Kuuros ee 457 BC waxay aqoonsanayaan muddo toddoba iyo toban sannadood ah oo leh saddex calaamadood dhammaadka yaal, sida ay sameyso xariiqda Nero oo kale iyo sida

ay sameyso xariiqda kale ee Kuuros, taas oo ku dhammaatay imaatinkii malaa'igta koowaad, labaad, iyo saddexaad laga bilaabo 1798 ilaa 1844. Saddexda tallaabo ee Kuuros waa dagaalkii Raphia, dabadeedna toban sannadood ilaa tallaabada labaad, ka dibna toddoba sannadood ilaa dagaalkii Panium. Bilowga iyo dhammaadkuba labaduba waa dagaallo, sidaas darteedna waxay xanbaarsan yihiin saxiixa Alfa iyo Oomega. Muddada koowaad ee tobanka sannadood ahi waxay u taagan tahay wakhti imtixaan ah oo ka bilaabmay 2014 dagaalkii Yukrayn, muddada labaadna waxay ku dhammaanaysaa toddoba sannadood ka dib dagaalkii Panium.

Palmoni

Palmoni wuxuu furay farriinta wakhtiga ee ku socotay Milleriyiintii taariikhda malaa'igtii kowaad iyo tan labaad, wuxuuna furaa farriinta tirooyinka taariikhda boqol iyo afartan iyo afarta kun, taas oo ah taariikhda malaa'igta saddexaad.

Taariikhaha nebiyadeed ee astaanta ah, sida labaaan iyo labada sannadood ee ka bilaabma 1776 ilaa 1798 oo uu matalayo kacdoonkii Makkabiyaanka, waxay aqoonsanayaan sababta bilowga boqortooyada lixaad, iyo sababta dhammaadka boqortooyada shanaad. Madaxweynaha labaaan iyo labaad, Grover Cleveland, wuxuu ahaa alfa-kii madaxweynayaasha ee tusaale u ahaa madaxweynaha oomega ee Donald Trump, maadaama ay ahaayeen labada madaxweyne oo keliya ee xilka qabtay laba muddo oo aan isku xigin. Trump waa madaxweynaha labaaan iyo labaad ee ku guulaysta muddo labaad, marka la tirinayo madaxweynayaashii kale ee xilka la wareegay intii muddadii madaxweyne hore socotay, iyaga oo la socda madaxweynayaashii naftooda ku guulaystay muddo labaad. Boqortooyada lixaad ee waxsii sheegga Kitaabka Quduuska ah waxay bilaabatay 1798, kaddib labaaan iyo labada sannadood ee ka soo wareegay Baaqa Madax-bannaanida. 1798 ilaa 2026 waxaa lagu matalayaa 22 taariikhda alfa iyo 22 taariikhda oomega.

Saddex xariiq oo ka kooban kow iyo toban cutub, kuwaas oo ka bilaabma cutubka kow iyo tobnaad kuna dhammaada cutubka laba iyo labaatanaad. Mid kasta oo ka mid ah saddexdaas xariiq ee kow iyo tobanka cutub ah waxa uu leeyahay bartamaha saxda ah oo ay matalaan saddex aayadood. Bilowgii waxa uu tilmaamayaa goortii “gudniinka” loo bixiyey calaamadda xidhiidh axdi la leh dad la doortay. Waxay ahayd markii ugu horraysay ee dad la doortay la siiyo calaamad matalaysa dad axdi leh, Matayosna saddexda aayadood ee bartamaha ahi waxay tilmaamayaan Dhagaxa uu Masiixu kaniisaddiisa ku dhisi lahaa. Aayadahaasi waxay tilmaamayaan goortii Simoon Barjona magaciisa loo beddelay Butros, taas oo u dhiganta boqol iyo afar iyo afartan kun. Bartamaha xariiqda ee Muujintii waxa uu tilmaamayaa axdiga dhimashada, isaga oo aqoonsanaya baabtiisnimada papacy-ga inay tahay madaxa siddeedaad ee ka mid ah toddobada. Maxaad u malaynaysaa in micnuhu yahay in cutubka kow iyo tobnaad ee The Desire of Ages uu tilmaamayo farriintii Yooxanaa Baabtiisaha, halka cutubka laba iyo labaatanaadna uu tilmaamayo dhimashadii Yooxanaa?

Dhexda cutubyadaas waxay ku geynaysaa bogga 168, halkaas oo cutubka cinwaankiisu yahay Nikodemos uu ka bilaabmayo. Cutubka kow iyo tobnaad waxa cinwaankiisu yahay Baabtiiska, cutubka laba iyo labaatanaadna waxa cinwaankiisu yahay Xadhigga iyo Geerida Yooxanaa.

Cutubka kow iyo tobnaad waa astaan dhimasho, aasid, iyo sarakicid, sidaas oo kale waa cutubka toddoba iyo tobnaad iyo Nikodemos, iyo sidoo kale geeridii Yooxanaa.

Waxaan waxyaalahan ku sii wadi doonaa maqaalka xiga.